

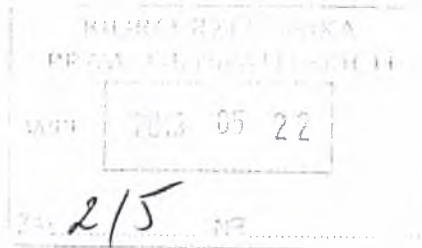
Warszawa, dn 22 maja 2013 r.

**Przewodniczący
Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji**

Jan Dworak

KRRiT-077-2/0173/13-3

Szanowna Pani

Prof. Irena Lipowicz

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowna Pani Profesor,

W związku z naszym wspólnym spotkaniem, które odbyło się 15 marca bieżącego roku w siedzibie KRRiT w sprawie poprawienia dostępności programów telewizyjnych dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

W odpowiedzi na prośbę Pani Profesor o udostępnienie posiadanych przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji opinii dotyczących wykładni art. 18a ustawy z 29 grudnia 1992 roku o radiofonii i telewizji, w załączeniu przekazuję wewnętrzne pismo Departamentu Prawnego Biura KRRiT, sporządzone w związku z pracami zespołu roboczego do spraw sposobu realizacji postanowień art. 18a ustawy o radiofonii i telewizji oraz kopię opinii Biura Prawnego Spółki Telewizja Polska SA, która została udostępniona Krajowej Radzie.

W celu uzupełnienia załączonego pisma wewnętrznego pragnę nadmienić, że w opinii Krajowej Rady nie ma wątpliwości, iż nadawcy są zobowiązani do zapewnienia dostępności udogodnień zarówno dla niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku, jak i osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu, a udogodnienia te powinny być udostępniane w każdej z trzech form wymienionych w art.18a ustawy tj. audiodeskrypcji w stosunku do osób z dysfunkcją narządu wzroku i napisów dla osób niesłyszących oraz tłumaczeń na język migowy w stosunku do osób z dysfunkcją narządu słuchu. Wątpliwości Krajowej Rady dotyczą wymiaru czasu w jakim poszczególne udogodnienia powinny być zapewniane.

Problem z dokonaniem prawidłowej wykładni wskazanego powyżej przepisu wynika z faktu jego niejasnego, w naszej opinii, sformułowania go przez ustawodawcę. Szczególna

dbałość KRRiT o dokonanie prawidłowej wykładni art. 18a 1 ust. 1 wynika z obowiązku podejmowania przez te organy wszelkich działań zgodnie z zasadą legalizmu wyrażoną w art. 7 Konstytucji RP. W omawianej sprawie dodatkowo należy mieć na uwadze, że wspomniany przepis ogranicza zagwarantowaną konstytucyjnie wolność działalności gospodarczej, a jego naruszenie przez nadawcę wiąże się z odpowiedzialnością karno-administracyjną.

W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wyrażany jest pogląd, że powszechnie akceptowane standardy odnoszące się do prawa karnego powinny dotyczyć nie tylko przepisów karnych *sensu stricto*, ale także wszystkich przepisów o charakterze represyjnym, a więc wszystkich przepisów, których celem jest poddanie obywatela jakiejś formie ukarania. (por. wyrok z 16 listopada 1999 r., SK 11/99). W związku z tym nałożenie na nadawcę kary na podstawie art. 53 1 ust. 1 w związku z naruszeniem art. 18a 1 ust. 1 powinno wiązać się z wcześniejszym możliwie precyzyjnym ustaleniem zakresu obowiązków jakie nakłada na niego ten przepis. Dlatego też, jak wskazano w załączonym piśmie, konieczne jest zastosowanie wykładni celowościowej do wykonania, której pomocne jest uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji (druk sejmowy z dnia 17 stycznia 2011 r., nr 3812), stwierdzające: *„Należy podkreślić, iż wymienione wyżej techniki stosowanych udogodnień nie są technikami zamiennymi. (...) W związku z tym proponowane 10 % powinno odnosić się proporcjonalnie do każdej z nich. W ten sposób uniknie się sytuacji, że dostawca usługi medialnej, zastosuje jedną, najmniej kosztowną technikę, wypełniając w ten sposób obowiązek.”* Użyte w tym uzasadnieniu pojęcie „proporcjonalności” nie jest w tym kontekście jednoznaczne, jednakże z przywołanego fragmentu można wysnuć wniosek, iż intencją projektodawcy było nałożenie na nadawców obowiązku zapewnienia dostępności przedmiotowych udogodnień łącznie przez 10% czasu nadawania programu, przy czym w tym limicie muszą zostać zastosowane wszystkie trzy rodzaje udogodnień wymienionych w art. 18a 1 ust. 1.

Należy mieć również na uwadze, że przepis ten implementuje do polskiego porządku prawnego art. 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) stanowiący, że: *„Państwa członkowskie zachęcają dostawców usług medialnych podlegających ich jurysdykcji do zapewniania, by świadczone przez nich usługi stawały się stopniowo dostępne dla osób z upośledzeniami wzroku lub słuchu.”*, a zgodnie z motywem 46 jej preambuły *„Prawo osób niepełnosprawnych i osób starszych do integracji i uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym Unii jest nierozłącznie związane ze świadczeniem dostępnych audiowizualnych usług medialnych.”* Działania podejmowane przez Krajową Radę takie, jak stworzenie nadawcom i organizacjom społecznym możliwości prowadzenia rozmów w celu wypracowania zasad stosowania udogodnień dla niepełnosprawnych, służą zachęceniu do zapewnienia dostępności programów

radiowych i telewizyjnych, a przez to pomagają w skutecznym stosowaniu prawa europejskiego.

Ponadto warto przypomnieć, że dotychczasowe prace zespołu roboczego do spraw sposobu realizacji zapisów art. 18a ustawy o radiofonii i telewizji, zmierzają do przygotowania przez nadawców we współpracy z KRRiT i reprezentantami środowiska osób niepełnosprawnych, porozumienia - kodeksu dobrych praktyk, o którym mowa w art. 3a urt. Kwestia realizacji obowiązków wynikających z art. 18a urt została wyraźnie wymieniona we wspomnianym przepisie jako przedmiot takiego kodeksu. Może to sugerować, że intencją ustawodawcy jest danie nadawcom pewnej swobody w ustalaniu praktycznych sposobów zapewniania dostępności programów dla osób z dysfunkcją narządu wzroku lub narządu słuchu. Warto mieć również na uwadze, że taki kodeks może przynieść osobom niepełnosprawnym dodatkowe korzyści, które nie wynikają z samej ustawy takie, jak wprowadzenie kryteriów jakościowych do wyboru audycji przystosowanych do odbioru przez nich czy odpowiednie ustalenie pór emisji takich audycji.

Pragnę poinformować Panią Profesor, że 14 maja bieżącego roku w siedzibie KRRiT odbyło się spotkanie nadawców. Podczas tego spotkania przeprowadzono dyskusję dotyczącą porozumienia i uzgodniono z uwagi na obowiązujące procedury korporacyjne, że w ciągu najbliższych dwóch tygodni nastąpi jego podpisanie. Przyjęcie tego porozumienia będzie stanowić rozpoczęcie rekomendowanego przez Unię Europejską procesu przejścia od praktyki tzw. twardych regulacji do samoregulacji i współregulacji, do czego zobowiązuje Krajową Radę również art. 6. ust. 2 pkt 12 ustawy o radiofonii i telewizji.

Jednocześnie pragnę też poinformować, że Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji poddała procedurze konsultacji społecznych projekt rozporządzenia KRRiT w sprawie niższego udziału w programie telewizyjnym audycji z udogodnieniami odbioru dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu. Obecnie trwa analiza otrzymanych stanowisk.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, uwzględniając słuszne oczekiwania ze strony osób z dysfunkcjami sensorycznymi, a także z powodu trudności z jakimi spotyka się podczas kontroli nadawców uważa, że nowelizacja istniejących postanowień art. 18a urt powinna nastąpić tak szybko, jak tylko jest to możliwe w celu eliminacji niejednoznaczności, o których poinformowałem w pierwszej części mojej odpowiedzi do Pani Profesor.

Kolejnym powodem, dla którego wspomniana nowelizacja jest konieczna, to wyjście naprzeciw oczekiwaniom osób niepełnosprawnych w zakresie zwiększenia obowiązkowych kwot usług dostępowych. W konsultacjach publicznych ogłoszonych przez KRRiT na przełomie maja i czerwca 2012 roku propozycja sukcesywnego zwiększenia czasu emisji programów z udogodnieniami z 10 % do 50% w roku 2020 spotkała się ze zdecydowanym poparciem respondentów. Oczywiście na etapie przygotowywania projektu nowelizacji

ustawy ta konkretna propozycja powinna być poddana weryfikacji. Gdyby w nowych regulacjach ustawy miały znaleźć się konkretne proporcje pomiędzy poszczególnymi rodzajami usług dostępowych¹, należałoby przy ustalaniu tych proporcji kierować się rzeczywistymi potrzebami odbiorców i możliwościami nadawców. I tak propozycja równego podziału kwoty obowiązkowej pomiędzy poszczególne rodzaje udogodnień nie wydaje się być właściwa. Wynika to z różnego charakteru tych usług i audycji, w którym te usługi występują, ze zróżnicowanej pod względem typu i stopnia niepełnosprawności widowni, wreszcie z poziomu nakładów finansowych na ich realizację. Przyjęte w brytyjskim Code on Television Access Services Digital docelowe proporcje między poszczególnymi typami usług działają zdecydowanie na korzyść napisów: 1M : 2AD : 16N², jednakże w praktyce usług audiodeskrypcji, szczególnie w programach BBC, jest więcej niż 10% łącznego czasu wszystkich usług.

Wyniki wspomnianych wyżej konsultacji zawierały sugestie odejścia od procentowego udziału poszczególnych usług na rzecz określenia limitów czasowych lub innych wskaźników, np. konkretna liczba audycji o określonym czasie trwania wyemitowana w określonym przedziale czasowym (tak dzieje się we Francji czy Szwajcarii). Szczególnie wrażliwa jest tu usługa audiodeskrypcji, która ma największą wartość w programach filmowych, artystycznych czy edukacyjnych, a kwoty obowiązkowe tej usługi powinny preferować taki właśnie typ audycji.

Jednym z możliwych rozwiązań, wymagającym jednak głębokiej ingerencji w postanowienia obowiązującej ustawy o radiofonii i telewizji, byłoby przypisanie obowiązkowych kwot usług dostępowych tzw. programom ustawowym telewizji publicznej (TVP1, TVP2, TVP – programy regionalne) oraz wpisywanie do decyzji koncesyjnej określonych zobowiązań w zależności od charakteru programu, jego wymiaru czasowego i zasięgu technicznego w przypadku programów koncesjonowanych (rozwiązanie francuskie).

Poza koniecznością zmiany art. 18a w przedstawionym wyżej kierunku, nowelizacja ustawy o radiofonii i telewizji powinna obejmować również następujące aktualizacje:

- zmiana definicji audycji: obecna definicja (art.4 ust. 2 ustawy) mówi o jednym ciągu obrazów z dźwiękiem, podczas kiedy udogodnienia dla niepełnosprawnych w tak zwanej formule zamkniętej (to znaczy pozwalającej na wywołanie odpowiednich funkcji przez odbiorcę), przekazywane są w postaci dodatkowych strumieni audio lub wideo. Obecna

---

¹ proponuje się zastąpić termin „udogodnienia” dla niepełnosprawnych terminem „usługi dostępne” (access services) dla niepełnosprawnych w ramach międzynarodowej unifikacji terminologii;

² M oznacza tłumaczenie na język migowy, AD oznacza audiodeskrypcję, N - napisy dla niesłyszących.

definicja daje operatorom satelitarnym i kablowym możliwość pomijania tych dodatkowych strumieni i niedostarczania ich do urządzenia odbiorcy.

- wprowadzenie definicji usług dostępowych dla osób z dysfunkcją wzroku i słuchu. Obecnie w ustawie zdefiniowana jest jedynie usługa audiodeskrypcji (art.4 ust. 28). Na liście usług dostępowych powinny się znaleźć, poza audiodeskrypcją, napisy dla niesłyszących, tłumaczenie na język migowy, a także usługi, które mogą być wykorzystywane przez osoby z mniejszym stopniem niepełnosprawności niż całkowita utrata wzroku czy słuchu (np. napisy dialogowe, tzw. voice-over, czyli lektor, „spoken subtitles” czyli napisy mówione itp.).

- uzupełnienie § 6 dotyczącego rozprowadzania programów w cyfrowych sieciach telekomunikacyjnych i drogą satelitarną o obowiązek dostarczania do konsumenckich urządzeń końcowych wszystkich składników sygnału telewizyjnego w tym ścieżki audiodeskrypcji, napisów w standardzie DVB, teletekstu, a w przyszłości strumienia wideo z sylwetką tłumacza migowego.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji nie posiada inicjatywy legislacyjnej, nie może więc samodzielnie zgłosić projektów zmian, jednakże przygotowuje w ramach prac *de lege ferenda* propozycje wynikające z dotychczasowych doświadczeń z pracy z nadawcami publicznymi i koncesjonowanymi. KRRiT będzie również czynnie uczestniczyć w procesie legislacyjnym w ramach przewidzianych prawem konsultacji.

W celu lepszego rozpoznania realnych potrzeb osób niepełnosprawnych, KRRiT zamierza zlecić jednej z wyspecjalizowanych firm jeszcze w tym roku, badania opinii wśród osób z niepełnosprawnością sensoryczną na temat ich preferencji i oczekiwań w zakresie dostępności programów telewizyjnych. Uzyskaliśmy w tej sprawie deklaracje wsparcia organizacyjnego i merytorycznego ze strony największych w Polsce stowarzyszeń osób z tego rodzaju niepełnosprawnością (Polskiego Związku Głuchych i Polskiego Związku Niewidomych). Ponadto do spraw wymagających uregulowania ustawowego należą:

- szeroko pojęte problemy praw autorskich i własności intelektualnej pod kątem możliwości opracowywania przez nadawców audiodeskrypcji i napisów dla niesłyszących do dzieł powstałych w różnym czasie w ramach posiadanych przez nich praw do emisji;

- wymagania dotyczące usług dostępowych dla niepełnosprawnych poprzez audiowizualne usługi medialne na żądanie (VOD);

- rozszerzenie obowiązującego rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków techniczno-eksploatacyjnych na odbiornik DVB-T lub wydanie nowego aktu zawierającego wymagania techniczno-eksploatacyjne dla urządzeń nagrywających (PVR) pod kątem

możliwości zapisu i odtwarzania wszystkich składników sygnału cyfrowego, w tym strumieni zawierających usługi dostępne.

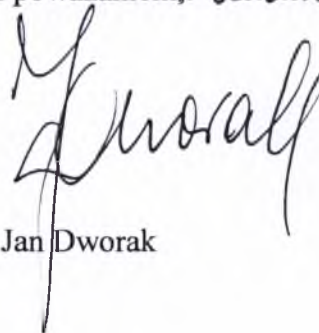
Obok ilości usług dostępnych dla niepełnosprawnych dostarczanych przez nadawców telewizyjnych niezwykle ważne znaczenie ma ich jakość, a tym samym poziom przydatności. Do najbliższych zadań, które KRRiT ma zamiar niezwłocznie podjąć należy opracowanie i uzgodnienie z zainteresowanymi stronami dwóch dokumentów: rekomendacji w zakresie sposobu przygotowania audiodeskcrypcji oraz podobnej rekomendacji dotyczącej napisów dla niesłyszących. Życzenie takie pod adresem KRRiT zostało sformułowane przez przedstawiciela środowisk niepełnosprawnych podczas posiedzenia Podkomisji ds. Osób Niepełnosprawnych powołanej przez sejmową Komisję ds. Polityki Społecznej i Rodziny.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji zamierza również zaproponować nadawcom powołanie wyspecjalizowanego zespołu do przedyskutowania i uzgodnienia standardów technicznych obowiązujących przy produkcji i emisji audycji z udogodnieniami, gdyż i w tej dziedzinie mamy do czynienia z niedostateczną unifikacją rozwiązań.

Stałym zadaniem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji jest monitorowanie programów telewizyjnych oraz doskonalenie jego metod. Z początkiem lipca bieżącego roku, czyli od zakładanego dnia obowiązywania przedstawionego powyżej porozumienia nadawców, sposób oceny realizacji przyjętych wspólnie zobowiązań stanie się bardziej jednoznaczny.

W dalszej korespondencji na bieżąco będę informować Panią Profesor o realizacji planów działania w sprawach dotyczących poprawienia dostępności programów telewizyjnych dla osób niepełnosprawnych.

Z poważaniem i szacunkiem

Jan Dworak

Opinia prawna

w sprawie zakresu obowiązku udostępniania audycji z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych

I. Wstęp

Pismem z dnia 30 października 2012 r. (OITVP-HD-1018/2012) Ośrodek iTVP-HD zwrócił się do Biura Prawnego z prośbą o opinię prawną co do zakresu obowiązku udostępniania programów z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych, wynikającego z art. 18a ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji.

W celu sporządzenia opinii przeanalizowano:

- ustawę z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (dalej: u.r.t.),
- ustawę z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji oraz niektórych innych ustaw oraz
- dyrektywę Parlamentu i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych).

II. Stan faktyczny

Ośrodek iTVP-HD reprezentuje Telewizję Polska S.A. w konsultacjach w ramach przygotowań do wydania przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji rozporządzenia wykonawczego, o którym mowa w art. 18a ust. 2 u.r.t. W ich trakcie pojawiły się kontrowersje co do interpretacji postanowienia art. 18a ust. 1 u.r.t. w następującej treści:

„Nadawcy programów telewizyjnych są obowiązani do zapewniania dostępności programów dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu, przez wprowadzanie odpowiednich udogodnień: audiodeskrypcji, napisów dla niesłyszących oraz tłumaczeń na język migowy, tak aby co najmniej 10% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedazy, posiadało takie udogodnienia”.

Wątpliwości dotyczą zakresu ustanowionego przez ten przepis obowiązku opatrywania programu udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych. Pojawiła się m.in. opinia wskazująca, że norma tego artykułu określa łączny udział w programie audycji z udogodnieniami na poziomie 30% (10% - audiodeskrypcja, 10% - napisy dla niesłyszących, 10% - tłumaczenie na język migowy). TVP S.A. stoi na odmiennym stanowisku, tj. że udział 10% obejmuje łącznie wszystkie audycje z udogodnieniami. Zadane pytanie ma na celu ustalenie, czy przyjęta interpretacja znajduje uzasadnienie w obowiązującym prawie

III. Analiza i ocena prawna

Odpowiedź na zapytanie OITVP-IID wymaga wyjaśnienia, czy 10% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedazy, musi posiadać którekolwiek z wymienionych w art. 18a ust. 1 u.r.t. udogodnień dla osób niepełnosprawnych (audiodeskrypcja, napisy dla niesłyszących, tłumaczenie na język migowy), czy też każde z tych udogodnień musi być udostępniane dla minimum 10% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedazy (tj. udogodnieniami opatrzone musi być 30% programu).

W ramach wykładni językowej art. 18a ust. 1 u.r.t. trudno jest się dopatrzeć przesłanek do przyjęcia drugiej z tych interpretacji. Na podstawie analizy treści tego przepisu, jak i art. 18a ust. 2, stwierdzić należy, że desygnatem pojęcia „udogodnienia” są wszystkie wymienione typów, tj. audiodeskrypcja, napisy dla niesłyszących, tłumaczenie na język migowy. „Audycją z udogodnieniami” będzie zatem audycja, w której zastosowano audiodeskrypcję lub napisy dla niesłyszących lub tłumaczenie na język migowy, tj. jedno, dwa lub trzy spośród z tych rozwiązań. Aby osiągnąć odmienny efekt ustawodawca nie wprowadzałby zbiorczego pojęcia: „udogodnienia”, ale musiałby posłużyć się sformulowaniem takim jak: „tak aby w ramach kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedazy, co najmniej 10% opatrzone było audiodeskrypcją, co najmniej 10% napisami dla niesłyszących i co najmniej 10% tłumaczeniem na język migowy”.

Do podobnych wniosków prowadzić musi wykładnia celowościowa w połączeniu z proumijną. Omawiany przepis stanowi implementację dyrektywy Parlamentu i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych), a zatem został wprowadzony w celu osiągnięcia skutku wyznaczonego przez dyrektywę i jednocześnie w zgodzie z tą funkcją musi być interpretowany (w ramach obowiązkowej na gruncie prawa Unii Europejskiej wykładni zgodnej, tj. na korzyść prawa unijnego). Przyjęcie drugiej interpretacji skutkowałoby powstaniem po stronie nadawcy kosztownego obowiązku opatrzenia udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych 30% czasu nadawania swojego programu (z wyłączeniem reklam i telesprzedazy). Tymczasem dyrektywa w art. 7 nakazuje jedynie, aby państwa członkowskie zachęcały dostawców usług medialnych do zapewniania, by świadczone przez nich usługi stawały się stopniowo dostępne dla osób z upośledzeniami wzroku lub słuchu. Skoro zatem celem dyrektywy jest zachęcanie do wprowadzania ułatwień, przy jednoczesnym zaznaczeniu, że proces ten przebiegać ma stopniowo, spośród możliwych przyjęć tym należy interpretację bliższą dyrektywie, tj. tę wskazującą na węższy zakres ustawowego obowiązku, a nie nadmiernie go rozbudowującą, a zatem, że 10% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedazy, musi posiadać którekolwiek z wymienionych w art. 18a ust. 1 u.r.t. udogodnień.

Potwierdzenie słuszności tej wykładni można odnaleźć także w uzasadnieniu do ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji oraz niektórych innych ustaw, którą wprowadzono omawiany przepis. W tym tekście odnajdujemy stwierdzenie, że wymienione wyżej

techniki stosowanych udogodnień nie są technikami zamiennymi, jako że każda z nich skierowana jest do innego odbiorcy. Zgodnie z treścią uzasadnienia, prowadzi to jego autorów do wniosku, że: „proponowane 10 % powinno odnosić się proporcjonalnie do każdej z nich. W ten sposób uniknie się sytuacji, że dostawca usługi medialnej, zastosuje jedną, najmniej kosztowną technikę, wypełniając w ten sposób obowiązek”. Twórcy ustawy stwierdzają zatem wprost, że ich zamiarem było proporcjonalne podzielenie 10% czasu antenowego nadawania audycji, opatrzonej obowiązkowo udogodnieniami, pomiędzy różne ich techniki, a nie przypisania do każdej techniki oddzielnych 10% programu.

IV. Wnioski

Podsumowując analizowane problemy, art. 18a ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji interpretować należy w ten sposób, że obowiązek udostępniania programów z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych może zostać zrealizowany przez opatrzenie 10% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedaży, którymkolwiek z udogodnień dla osób niepełnosprawnych, wymienionych w art. 18a ust. 1 u.r.t., tj. audiodeskrypcją lub napisami dla niesłyszących lub tłumaczeniem na język migowy. Zakres upoważnienia ustawowego do wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 18a ust. 2 u.r.t. obejmuje zatem określenie udziału w programie telewizyjnym wszystkich audycji z udogodnieniami odbioru dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu łącznie w wymiarze niższym niż 10% kwartalnego czasu nadawania.

Biurowo Prawne Telewizji Polskiej S.A.

Urszula Krajewska
radca prawny

Warszawa, dn. 25 października 2012 r.

Departament Prawny

Pani**Krystyna Roslan-Kuhn****doradca w gabinecie****Zastępcy Przewodniczącego KRRiT**

Szanowna Pani,

W związku z trwającymi pracami na projektem aktu wykonawczego do art. 18a ust 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (dalej – ustawa), proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień w przedmiocie wykładni jej art. 18a ust. 1.

W odniesieniu do przedmiotowego przepisu wątpliwości interpretacyjne może budzić dokładne określenie sposobu w jaki nadawca ma wypełniać obowiązek zapewnienia minimalnego wymiaru czasu nadawania programu z zapewnioną dostępnością dla osób niepełnosprawnych. Literalna wykładnia art. 18a ust. 1 ustawy może prowadzić do wniosku, że, w związku z użyciem koniunkcji w odniesieniu do rodzajów stosowanych udogodnień, powinny być one stosowane jednocześnie przez 10% czasu nadawania programu. Przyjęcie takiej interpretacji wydaje się być błędne, gdyż mogłoby to prowadzić do sytuacji, w której wykonanie ustawowego obowiązku przez nadawcę byłoby bardzo trudne lub niemożliwe, co narażałoby go na poniesienie kary wynikającej z art. 53 ustawy, a jednocześnie sprawiałoby, że osoby niepełnosprawne nie miałyby dostępu do odpowiednio przygotowanych dla siebie audycji.

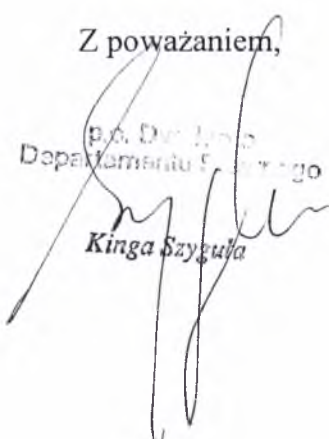
W związku z powyższym wskazane jest uzupełnienie wykładni literalnej wykładnią celowościową. Dokonanie takiego zabiegu jest konieczne z uwagi na fakt, że dokonanie interpretacji w sposób opisany w poprzednim akapicie mogłoby prowadzić do rezultatów, które pozostawałyby w zasadniczej sprzeczności z intencją ustawodawcy. Dla odczytania tej intencji, w przedmiotowym przypadku, można odwołać się do uzasadnienia projektu ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji (druk sejmowy z dnia 17 stycznia 2011 r., nr 3812) wprowadzającej art. 18a do ustawy. Projektodawca w uzasadnieniu tym stwierdza: „*Należy podkreślić, iż wymienione wyżej techniki stosowanych udogodnień nie są technikami zamiennymi. (...) W związku z tym proponowane 10 % powinno odnosić się proporcjonalnie do każdej z nich. W ten sposób uniknie się sytuacji, że dostawca usługi medialnej, zastosuje jedną, najmniej kosztowną technikę, wypełniając w ten sposób obowiązek.*”. Z przywołanego fragmentu wynika, że projektodawca granicę 10% procent odnosił łącznie do wszystkich trzech technik, a każda z tych technik powinna być stosowana przez co najmniej 1/3 czasu wyznaczonego przez minimalny limit. W związku z tym, że przepis ten uległ zmianie w

trakcie prac parlamentarnych można uznać, że uzasadnienie projektu w tym zakresie odpowiada wyraża intencje ustawodawcy.

Jednocześnie należy zauważyć, że nie podstaw do stwierdzenia, że limit 10% odnosi się do każdej z technik wprowadzania udogodnień z osobna. Zawarte w art. 18a ust 1 ustawy wyliczenie tych technik ma na celu doprecyzowanie zakresu pojęcia „odpowiednie udogodnienie”, a wprowadzony w dalszej części zdania limit odnosi się właśnie do tego pojęcia, a tym samym do wszystkich trzech technik łącznie.

Z poważaniem,

p.o. Doradca
Departamentu Finansowego

Kinga Szygula